

Oponentský posudek doktorské dizertační práce

MUDr. Jaroslava Paulasová Schwabová

„Využití baropodometrie k objektivizaci neurologického nálezu u pacientů s hereditární ataxií“

Předložená dizertační práce je psána v češtině, má rozsah 115 číslovaných stran textu (po max. 24 řádcích) včetně tabulek, obrázků, abecedního přehledu použité literatury a seznamu vlastních publikací, a obsahuje dále jako nečíslované přílohy 8 časopiseckých článků.

Vlastní text dizertace je členěn na úvod (15 stran) věnující se převážně genetickým podkladům, mechanismům neurodegenerace a klinickým charakteristikám studovaných forem cerebelárních ataxií, dále se věnuje na 13 str. neurofyziologii posturální stability a metodám jejího vyšetření. Vlastní výzkumná část obsahuje cíle, hypotézy a metodiku (celkem 10 str.), výsledky, diskusi a závěry (celkem 42 str.). Nečíslovaný seznam použité literatury obsahuje odhadem cca 150 odkazů.

Tématem dizertace je potenciální význam posturografických vyšetření s využitím baropodometrického přístroje k hodnocení tíže posturální instability ve srovnání s klinickými škálami a k odlišení dvou klinických jednotek hereditárních ataxií (FRDA a SCA2). Dizertace a do ní zařazené publikace vycházejí z výsledků jednorázového vyšetření souboru 35 nemocných a 33 zdravých dobrovolníků. Vzhledem k relativní vzácnosti sledovaných onemocnění se jedná o významný soubor soustředěný díky dlouhodobému koncepčnímu zaměření pracoviště autorky a jejích klinických spolupracovníků.

Není nutno opakovat detaily metodiky a výsledků, které uvede jistě autorka podrobně ve své prezentaci. Publikace několika prací v recenzovaných časopisech se signifikantním IF by mohla stačit jako doklad jejich významu a kvality. Dovolím si přesto upozornit na několik míst v dizertaci, která podle mého názoru mohla být řešena tak, aby přispěla k lepší srozumitelnosti a větší výtěžnosti získaných dat:

V úvodu dizertace na téma ataxie bych očekával jasnou definici tohoto termínu a jeho různých významů. Namísto toho se uvádí pouze původní řecký termín a jeho prostý překlad. Bylo by vhodné lépe definovat a odlišit jeho různé významy - semiologický, syndromologický a nosologický. S ohledem na téma vlastní práce by pak bylo vhodné v metodice podrobněji popsat, zda a jak byla hodnocena hypermetrie a další komponenty mozečkového syndromu, a známky dalších syndromů (polyneuropatie, „pyramidový syndrom“), jejichž pravidelný výskyt u sledovaných onemocnění autorka zmiňuje v úvodu. Ani metodika klíčového posturografického vyšetřování však není popsána jasně. Pominu technické detaily přístrojového vyšetření. Nenašel jsem však nikde v práci definici opakovaně použitého pojmu „přímý stoj“, dále se popisuje „standardizovaný stoj o široké bázi“, ale není jasné, zda jde o totéž. „Výpon“ není v metodice popsán vůbec, ačkoli se k němu váže jeden z cílů práce a několik výsledků. Ve vlastních anglických článcích se přitom používá jednotných, jasně definovaných a všeobecně srozumitelných termínů. Pro grafickou prezentaci dat nepovažuji zvolené spojnicové a sloupcové grafy za vhodné a dostatečně názorné, vhodnější by byla forma krabicových grafů (ale musím respektovat, že stávající grafy prošly časopiseckými recenzemi).

Pokud jde o formální zpracování dizertace, za určitý nedostatek považuji nižší přehlednost příloh - jednotlivé kopie článků a rukopisy mohly být výrazněji odděleny, označeny a jejich stránky průběžně očíslovány, takže by mohly být uvedeny i v obsahu dizertace na začátku, kde scházejí. Jinak v práci

nacházím jen ojedinělé překlepy (např. „Boferroni“ str. 57) a místa se zhoršenou srozumitelností, např. výpadek slova v první větě posledního odstavce na str. 11 nebo nevhodný tvar slovesa v druhém odstavci na str. 27.

Nicméně publikační výstupy – 8 časopiseckých článků s prvním autorstvím, z toho 4 v časopisech s IF, dvě z toho s IF nad 2,0 a dvě další recentní práce autorky na jiná příbuzná témata přijatá v časopisech s IF nad 2,0 – bez pochyb prokazují atraktivitu témat, autorčiny výzkumné a publikační schopnosti a její potenciál k dalšímu rozvoji klinické výzkumné kariéry.

Otázky pro autorku:

Proč bylo pro odhalení senzitivní komponenty ataxie použito srovnání posturografických měření mezi stojem s otevřenými očima a „výponem“, když sama uvádíte, že „výpon“ citlivěji zachytí cerebelární složku - ta je ale jistě přítomna u FRDA i SCA2? Nebylo by vhodnější srovnat stoj s otevřenými a zavřenými očima?

Nalezli jste nějakou souvislost mezi výsledky posturografie a tíží ataxie horních končetin podle výsledků v devítiděrovém testu ?

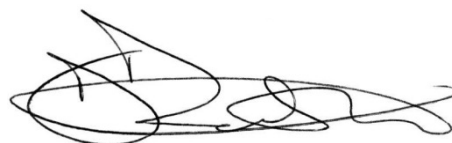
Soubor byl podle údaje v dizertaci vyšetřen již před několika lety – provádíte nebo plánujete opakovaná vyšetření a longitudinální sledování nemocných?

Neuvažujete o nahrávkách řeči a jejich akustických analýzách jako o dalším potenciálním markeru pro záchyt a sledování progresu hereditárních ataxií?

Závěr oponentského posudku:

Předložená dizertační práce prokazuje předpoklady autorky k samostatné tvořivé vědecké práci a doporučuji, aby jí Oborová rada udělila titul Ph.D.

V Praze dne 29.12.2014

Prof. MUDr. Evžen Růžička, DrSc.